Károlyi Csaba

Őrizni a műhelyt

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LX. évfolyam, 2. szám, 2016. január 15.

Végel László: Balkáni szépség, avagy Slemil fattyúja. Noran Libro Kiadó, Budapest, 2015. 303 oldal, 2990 Ft

A címben emlegetett balkáni szépség a legkülönlegesebb figura. A belgrádi Ivana kisasszony egy bécsi festőnő modellje lesz, de az első világháború előtt visszatér, utána viszont mindig csak Bécsbe vágyik. Fő tulajdonsága, hogy nagyon szép. Vele keveredik furcsa kapcsolatba a nagyapa. Ivana kisasszony egyedül neki vetkőzik le meztelenre, ám ez ennyi. A történelmi alakokon (Ferenc József, Péter király, Horthy, Tito marsall, Sztálin) kívül egyedül az őt ábrázoló aktkép kerül föl a falra, és ezt a festményt örökli meg az unoka. Hogy bonyolultabb legyen az élet: rá hasonlít a fanatikus partizánnő, Svetlana, aki pedig meg akarja ölni a nagyapát.

A történet főhőse azonban ezt is megússza, mint annyi mást. Igaz, ennek nagy ára van. Őróla aztán mindent és mindennek a fordítottját el lehet mondani. Ő a múlt század kisembere. 1897-ben születetett, az anyakönyv szerint 1945-ben meghalt (háborús bűnösként kivégezték a partizánok), majd 1969-ben antifasiszta érdemrendet kapott, és 1995-ben eltemették, koporsójára ez volt írva: 1897–1945. És a neve? Johann Schlemihl vagy Slemil János vagy Jovan Slemil. A szóbeszéd szerint eladott lélek, gyászmagyar, csúszómászó, képmutató, gyáva, senkiházi talpnyaló, kétkulacsos szélhámos, akit saját lánya is így jellemez: „egész életében gyáva kukac volt”. Mások szerint ártatlan, jólelkű, derék ember, sőt hős.